

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1936 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om anvisande av medel för gäldande i viss utsträckning av maskinisten N. V. Andersson och eldaren I. V. Rahm åliggande befodringsavgifter till civilstatens änke- och pupillkassa.

I två till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 108 av herr *Heūman* samt den andra inom andra kammaren under nr 260 av herr *Fast*, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att ställa erforderliga medel till förfogande till lindring i samma utsträckning, som kommit jämställd personal till godo, i de befodringsavgifter, vilka det åligger maskinisten N. V. Andersson och eldaren I. V. Rahm vid Ryhovs sinnessjukhus i Jönköping att till civilstatens änke- och pupillkassa inbetala».

Av motionen I: 108 samt tillgängliga handlingar i övrigt framgår, beträffande *Andersson*, att han, som är född den 22 mars 1874, under tiden den 1 september 1914—den 30 juni 1929 varit anställd såsom maskinist vid Jönköpings regementes kasernetablissemang i Jönköping; samt beträffande *Rahm*, att han, som är född den 5 mars 1885, under tiden den 1 oktober 1914—den 30 juni 1929 varit anställd såsom eldare vid samma kasernetablissemang.

Vidare inhämtas, att de från och med den 1 juli 1929 anställda av byggnadsstyrelsen vid kasernbyggnadernas omändring till sinnessjukhus, att de i och med Ryhovs sjukhus' övertagande av etablissemang från och med den 1 oktober 1933 erhållit ordinarie anställningar vid sjukhuset och samtidigt därmed blivit delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, samt att de jämlikt föreskrifterna i sagda kassas reglemente påförts befodringsavgifter, uppgående för *Andersson* till 2 533 kronor 20 öre och för *Rahm* till 1 288 kronor 20 öre, att erläggas med vissa månatliga belopp under loppet av fem år, räknade från och med den månad, varunder delaktighet i kassan inträtt.

Hos Kungl. Maj:t anhöllo *Andersson* och *Rahm* i en den 17 maj 1934 dagtecknad skrift om befrielse från eller nedsättning i berörda befodringsavgifter. Såsom stöd för sin hemställan erinrade sökandena, att maskinister och eldare av 1. klass vid armén från och med den 1 januari 1929 upp-

fördes på stat såsom ordinarie beställningshavare. Andersson och Rahm hade till följd av omständigheter, över vilka de icke kunnat råda, kommit i en mindre gynnad ställning än ifrågavarande maskinister och eldare, ity att de först flera år senare vunnit ordinarie anställning. Vidare hade nämnda beställningshavarne vid försvarsväsendet genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen år 1928 erhållit statsbidrag till gäldande av vissa i samband med de ordinarie beställningarnas tillträdande dem åliggande retroaktiva pensionsavgifter. Enär sökandena blivit nödsakade lämna sina anställningar vid försvarsväsendet, hade dylik förmån icke kommit dem till del.

I avgivet utlåtande den 9 juni 1934 över ifrågavarande ansökning anförde styrelsen över *civilstatens änke- och pupillkassa* bland annat, att såsom alltid bleve fallet, då inträde i kassan vunnes först vid framskriden ålder — Andersson vore född den 22 mars 1874 och Rahm den 5 mars 1885 — vore befordringsavgifterna onekligen jämförelsevis höga. Då emellertid sådan befrielse från eller nedsättning av dessa avgifter, varom sökandena anhållit, skulle stå i uppenbar strid mot föreskrifterna i kassans reglemente, syntes framställningen icke kunna vinna Kungl. Maj:ts bifall.

Genom beslut den 30 juni 1934 fann *Kungl. Maj:t* ifrågavarande ansökning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I anledning av en vid 1935 års riksdag väckt motion (I: 50) bragtes ifrågavarande ärende under riksdagens prövning. I motionen gjordes enahanda yrkande, som det vilket genom de nu föreliggande motionerna framställts.

Bankoutskottet hemställde i utlåtande nr 22/1935, att motionen I: 50 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Såsom motivering härför anförde utskottet följande:

Såsom i såväl motionen som i den av Andersson och Rahm till Kungl. Maj:t gjorda framställningen erinrats, beviljade 1928 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t ett anslag för bestridande i viss utsträckning av de kostnader för retroaktiva pensionsavgifter, som åsamkades vissa icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet vid övergång till nyinrättade ordinarie beställningar. Övergången ägde rum så, att de personer, som vid tiden för de ordinarie beställningarnas inrättande voro innehavare av motsvarande icke-ordinarie befattningar, i allmänhet utan att ansökan behövde ifrågakomma överflyttades å respektive beställningar. För att underlätta ifrågavarande övergång trädde statsmakterna, på sätt i några tidigare liknande fall ägt rum, hjälpande emellan. Att jämställa dessa fall, då det gällt en hel grupp befattningshavare, vilkas anställningsform ändrats från icke-ordinarie till ordinarie, med de i motionen avsedda fallen beträffande Andersson och Rahm syntes utskottet näppeligen kunna ifrågakomma. Utskottet veterligt hade riksdagen hittills icke ställt medel till förfogande för täckande av viss befattningshavare åliggande retroaktivavgift till vederbörande änke- och pupillkassa. Med hänsyn härtill och då ett bifall till motionen med all sannolikhet syntes komma att medföra icke önskvärda konsekvenser, avstyrkte utskottet bifall till motionen.

I enlighet med bankoutskottets hemställan lämnade riksdagen motionen utan bifall.

I de nu föreliggande motionerna har — under erinran, att bankoutskottet i förenämnda utlåtande framhöll, att ett bifall till motionen skulle kunna medföra icke önskvärda konsekvenser — anförts bland annat följande:

Från berörda befattningshavares organisation hade inhämtats den uppgiften, att det inom denna grupp befattningshavare endast vore Andersson och Rahm, som befunno sig i en dylik ogynnsam ställning. Det syntes således, som om ett bifall till framställningen icke skulle komma att medföra några mera vittgående konsekvenser. Huruvida ett bifall till framställningen skulle kunna medföra dylika konsekvenser på andra områden, vore för en motionär icke möjligt att bedöma.

I anledning av ovannämnda uttalande har utskottet från *civilstatens änke- och pupillkassa* under hand införskaffat en den 22 februari 1936 dagtecknad *promemoria* i ärendet, vilken är av följande lydelse:

»Befordringsavgiften till civilstatens änke- och pupillkassa, vilken är så avpassad, att den tillsammans med årsavgiften i varje särskilt fall beräknas förslå till täckande av kassans pensionsrisk och vilken därför ej kan undanhållas kassan utan att densamma lider förlust, är större ju högre åldern för inträde i kassan eller för vinnande av förhöjning i delaktighetsbeloppet är. För begränsning av befordringsavgiftens storlek är i kassans reglemente föreskrivet, att den, som uppnått 60 levnadsår, ej må vinna inträde i kassan eller förhöjning i delaktighetsbeloppet. I de allt emellanåt förekommande fall, då inträde i kassan vinnes först vid framskriden ålder, blir dock befordringsavgiften onekligen jämförelsevis betungande. Så förekommo exempelvis på grund av uppförandet fr. o. m. juli 1934 på ordinarie stat av vägingenjörerna och vissa tjänster hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen befordringsavgifter, som i åtskilliga fall uppgingo till mellan 6 000 och 7 000 kronor och i ett par fall överstego 8 000 kronor.

I vissa fall har också staten lämnat nyinträdda delägargrupper bidrag till befordringsavgifterna.

Skulle emellertid utan att särskilda omständigheter befinnas föreligga, de i motionen angivna delägarna i kassan tillerkännas bidrag av statsmedel till de dem åliggande befordringsavgifterna — av vilka vid ingången av innevarande månad återstod att erlägga för maskinisten Andersson 1 351 kr. 4 öre och för eldaren Rahm 687 kr. 4 öre —, kan detta givetvis bliva av prejudicerande verkan och föranleda framställningar om motsvarande förmån från andra delägare med höga befordringsavgifter. Huruvida i förevarande fall särskilda omständigheter föreligga undandraget sig kassans bedömande.»

Av den här intagna promemorian framgår, att ett bifall till motionärernas yrkande givetvis kan bliva prejudicerande och föranleda framställningar om motsvarande förmån från andra delägare med höga befordringsavgifter. Vid sådant förhållande och då i de nu föreliggande motionerna icke förbragts några nya omständigheter av betydelse för frågans bedömande, saknar

Utskottet.

utskottet anledning att frångå den ståndpunkt, utskottet år 1935 intagit i ärendet.

Utskottet får förty hemställa,

att förevarande motioner I: 108 och II: 260 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 februari 1936.

På bankoutskottets vägnar:

EDVIN LEFFLER.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Lindgren, Lindley, Ernfors, Johansson* i Frig-
geråker, *Bjurström**, *Ström* i Lidköping, *Ehrnberg* och *Nilsson* i Mölndal;

från andra kammaren: herrar *Leffler, Lovén, Laurén, Paulsen, Andersson* i
Falkenberg*, *Severin, Mattsson* och *Hilding**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.